

Albert Älfvåg

- ÖVER ETT DECENNIUM AV PIPMAKERI

Nedskrivet av
E. V. KRAFT

På en liten gård, en bit in i Vallentuna, ligger Albert Älfvågs pipverkstad. Det är vackert och vildvuxet och det står några gamla bilar på uppfarten. Albert kommer ut och möter mig och hans pipa, av märket Ropp, är redan tänd. Jag har ofta sett Albert röka Ropp-pipor förut och frågar om det är dessa han föredrar att röka, men han menar att det mest är ett estetiskt val. Kanske skulle det även kunna kallas för ett historiskt intressant val, då pipan är formad av återfunna bitar av trädljungsrot, eller briar, (som vi i pipsvängen kallar det), hittad i en nedlagd fransk fabrik, formen är naturligtvis också klassisk. Albert har lärt sig en hel del om pipor och pipornas historia under sina år, och varje fråga resulterar i en kort, trevlig historielektion.

Det visar sig att huset är hans barn-domshem, där han förvisso fortfarande bor ibland. Till vardags bor han i Uppsala, där han studerar till agronom. Han visar mig runt gården och in i verkstaden, som han naturligtvis byggt själv. Det är inte *endast* en pipverkstad, det är han noga med att påpeka, för det tillverkas och lagas nämligen allt möjligt där. Men pipor är dock, tveklöst, den röda tråden; det ligger pipor, färdiga och halvfärdiga, i fönstret och på bordet. Albert visar mig gamla böcker om pipor och pipmodeller från tillverkaren BBB, och där inne trängs tobaksburkarna med verk-

tyg i en enda hemtrevlig röra. Jag får en fin gammal trästol att slå mig ned på, bredvid en låda fylld till brädden med gamla sågade bitar av ko-horn. "De kommer nog räcka tills jag pensionerar mig", konstaterar Albert, och förklarar att de används för att besmycka piporna. Han plockar upp och börjar beskriva, i detalj, en halvböjd billiard som han arbetar med för tillfället, men jag ber honom istället berätta sin historia från början medan jag stoppar och tänder min egen pipa.

Albert kom in på pipmakeriet genom att studera sin fars gamla pipor, och fascinerande nog började han tillverka pipor *innan* han själv rökte dem. Han säger att han ärvde gör-det-självis-andan av sin far som aldrig slängde något som han inte behövde. Han är ensam i familjen om att tillverka och röka pipor men de verkar alla vara konstnärliga, och det är verkligen *alla*, för han är tredje äldst av inte mindre än sju syskon. Han började tillverka pipor redan strax efter studenten, och hittade mycket information via nätet, där det redan då fanns goda resurser. Den första pipan han tillverkade var av tall och var kanske inget vidare att röka ur, men bara ett år senare var han i full gång med att tillverka pipor för försäljning och hade då även hunnit ansluta sig till Svenska Pipklubben.

Albert är även ett bekant ansikte på Stockholms Pipklubbs möten, som äger rum varje månad i Cigarrummets fantastiska lounge. Han tror att han förmodligen är medlemmen som aktivt har gått dit längst, närmare tio år. Vi minns båda, med värme, de gamla lokalerna kring Stureplan där Cigarrummet tidigare huserade och jag som ung student en gång köpte min första pipa. Sedan en kort tid tillbaka säljer Albert även ett fåtal pipor i Cigarrummets butik och han

har redan fått förfrågningar på fler, och jag överdriver inte när jag säger att just Alberts pipor sticker ut, som något extra speciellt, bland de vanliga märkespiporna. De flesta pipor säljer han dock på beställning och då via nätet. Det är ungefär lika många svenska som utländska köpare, och många återkommer som kunder gång på gång.

Albert har rest en hel del i pipsammanhang och förutom pipauktionerna i Malmö har han besökt Chicagomässan, inte mindre än fyra gånger och han planerar att snart åka tillbaka. Jag frågar om det är där han får chansen att se nya pipor från olika tillverkare men nej, det sker främst på Instagram. Jag frågar vilka pipmakare som Albert tycker är bäst eller kanske mest intressanta och han nämner Chris Asteriou från Grekland som en av de skickligaste just nu och Brighton James, från USA, som en av de mest intressanta. Deras pipor är sannerligen eleganta och säljs ofta för tusentals dollar på Smokingpipes. Albert har även en stark koppling till Italien dit han, tillsammans med de familjemedlemmar som har möjlighet, reser till en camping de har besökt i många år. Han berättar att när de för första gången åkte till Italien så åkte de ner med bil och eftersom han var relativt ny inom pipmakeriet behövde han köpa

Den så kallade "Drakpipan". Kunden betällde en drake och Albert fick själv bestämma vad det betydde.

Toppen har horn och inläggen i silver ska alludera till drakars hunger efter rikedomar.

mer briar. Han visste att briar växte kring Medelhavet och började leta efter en italiennare som var villig att sälja lite, och hittade den gode Romeo "Mimmo" Domenico som han nu känner sedan många år. Han kontaktade Mimmo som naturligtvis, på italienskt manér, inte bara skulle sälja honom briar, utan även bjuda på en god middag i sitt familjehem.

En pipa tar cirka tio till femton timmar att färdigställa, men han hinner inte göra lika många som förut på grund av studierna. Han menar dock att han funnit större glädje i att inte jaga en stor produktion utan kan tillverka piporna i ett behagligt och lustfyllt tempo. Han medger att han, en gång i tiden, gick i tankar att kunna tillverka pipor som en del- eller heltidssysselsättning, men insåg snabbt att det här med ha sin hobby som arbete förtog nästan allt det roliga med det. Nej, pipmakeriet har aldrig handlat om att tjäna pengar. Men hur tillverkar man egentligen en pipa? frågar jag honom. Nog vet jag grunderna, vad de är gjorda av och har kanske sett en och annan youtube-video i ämnet. men jag känner mig ändå inte helt säker. Jag ber Albert berätta, i korta drag, hur det går till.

Du börjar med en bit briar och en ebonitrundstav som är en slags plast tillverkat av hårdvulkaniserat gummi. Blocket undersöks och Albert sprayar det med vatten för

att närmare kunna titta på ådringen i träet. Konturerna av huvudet, själva formen skissas direkt på blocket. Piphuvudet formas sedan med bandsåg och sliphjul tills den får, i princip, sin slutgiltiga form. En centerlinje ritas tvärs över piphuvudet för att hålen ska borras centrerat. Träbollar limmas utanpå till stöd för borrarngen. De två hålen borras sedan, för hand, i svarven. Eboniten borras och svarvas till att passa tapphållet, formen på munstycket grovformas på slipskivan och formas sedan med handfilar och avslutas med sandpapper och polering. Piphuvudet slipas, sandpappas, färgas och poleras, sedan har du en färdig pipa!

Han förklarar att själva borrarngen inte har utvecklats nämnvärt från de första åren utan det är i finishen av pipan där man verkligen får använda all sin kunskap. Grundkunskaperna är väldigt viktiga att lära sig väl, för det är när du kan grunderna som du, med finess, kan börja bryta mot konventionerna och skapa din egen stil. Han är osäker på om han har ett formspråk som är så att säga *hans* men jag tycker att man kan se en röd tråd i piporna han gör, och för mig känns de väldigt svenska på ett sätt jag inte riktigt kan förklara.

Albert visar olika material han använder för att dekorera piporna. Det är sällsamma bambusorter, buxbom, kohorn och ädelmetaller, och de blir verkligen stiliga. Att

arbete i silver är relativt nytt, han använde mässing tidigare, men har nu uppgraderat och metallen trycksvarvas till rätt form. Han går även in djupare på sitt personliga uttryck och konstaterar att han både gillar att röka och tillverka pipor av det mindre slaget och jag kan bara instämma.

När jag reser hem från Vallentuna tänker jag på vårt samtal och ser fram mot att se hur Alberts pipor kommer utvecklas under de kommande tio åren. Trettio åren. Fyrtio åren. Vilken ljus framtid!

